

ABZ Nieuws

ABZ Diervoeding, Jaargang 8 | Nummer 6 | december 2020

Biologische hennen, koeien en campers, een mooie combinatie

BEDRIJFSREPORTAGE / PAG 15

Samen groeien
met de ABZ
Actief aanpak

ABZ Diervoeding
stemt voeders
af op moderne
genetica

Eischaal-
kwaliteit
verbeteren

RUNDVEE / PAG 6

VARKENS / PAG 12

LEGPLUIMVEE / PAG 14

Van de directie	2	ABZ Diervoeding stemt voeders af op moderne genetica	12
Grondstoffenmarkt	3	Eischaalkwaliteit verbeteren	14
Wie heb ik aan de lijn?	4	Biologische hennen, koeien en campers, een mooie combinatie	15
Samen groeien met de ABZ Actief aanpak	6	Uw vleeskuikenbedrijf toekomstbestendig houden?	18
De eerste ABZ Groeitoetsen	7	Kerstpuzzel 2020	19
Nieuw ABZ Rundvee assortiment per 1 januari a.s.	8	Colofon	19
Een vernieuwd assortiment Actief Junior	9	ABZ Kleurwedstrijd	bijlage
Erg droge snijmaïs in de kuil	10		

Van de directie

De Nederlandse landbouw staat weer in 'the picture'

In maart 2021 staan er Tweede Kamerverkiezingen gepland. Afgelopen periode hebben meerdere politieke partijen hun verkiezingsprogramma's gepresenteerd. Opvallend is dat de landbouw meer aandacht in de programma's heeft gekregen dan voorheen. Waarschijnlijk hebben de boerenprotesten hieraan bijgedragen. De ruime belangstelling voor de landbouw is terecht. De Nederlandse landbouw is zowel vanuit economisch, maatschappelijk als ruimtelijk perspectief van groot belang voor Nederland.

Naast alle positieve bijdrages over de landbouw in de programma's zijn er ook een aantal negatieve passages te lezen. De belangenbehartiging van de Nederlandse landbouw zal er nog een flinke klus aan krijgen om een aantal ongefundeerde beweringen te weerleggen met werkelijke feiten over de bijdrage van de landbouw in een aantal maatschappelijke dossiers.

Een andere argument waarom het goed is dat de landbouw voldoende politieke aandacht krijgt, is het economische klimaat waarmee de Nederlandse veehouderij 2020 gaat afsluiten. Virussen (COVID-19, Afrikaanse varkenspest en vogelgriep) hebben een sterk negatief effect op de opbrengstprijzen van melk, vlees en eieren. Dit wordt versterkt door het vaste sentiment op de grondstofmarkten wereldwijd. Hierdoor stijgen de voerkosten en staan de saldo's van onze leden/afnemers sterk onder druk.

De Nederlandse overheid is ruimhartig in de steun van bedrijven die getroffen zijn door de COVID-19 crisis. Wellicht dat de veehouderijbedrijven die nu het hardst getroffen worden, ook wat aandacht van de overheid verdienen?

Uitstekend perspectief op de lange termijn!

De AgriFoodsector is een sector met een uitstekend lange termijn perspectief. In de driehoek London-Parijs-Berlijn bevinden zich een grote hoeveelheid consumenten met een hoog bestedingspatroon. De toegenomen aandacht voor voedsel geeft daarmee kansen. Steeds meer veehouders slagen erin, vaak in een vorm van samenwerking, om meer toegevoegde waarde te creëren voor hun eindproduct en in

de vermarkting dichterbij de consument te komen staan. ABZ Diervoeding ondersteunt deze initiatieven van harte. Dit zonder de focus te verliezen op kostprijs en kwaliteit om een aantrekkelijke schakel te zijn voor export gedreven ketens.

Kostenbewustzijn zit in onze genen!

Kostenbewustzijn is een belangrijk onderdeel van onze cultuur. In 2020 hebben we intern een project gedaan om kostenbewustzijn en kostenbesparing extra aandacht te geven. We hebben geconstateerd dat het bouwen aan één landelijk ABZ Diervoeding, oorspronkelijk ontstaan uit drie regionaal georiënteerde bedrijven, gelukt is en dat de beoogde schaalvoordelen gerealiseerd worden. In 2020 zijn we erin geslaagd op diverse onderdelen verdere efficiency te behalen, waarbij de beste ideeën rechtstreeks vanuit de werkvloer zijn aangeleverd.

ABZ Diervoeding is geen winst gedreven organisatie, maar een kostengerichte organisatie. Kosten besparingen worden direct vertaald naar de markt. Investerings zijn erop gericht om de juiste kwaliteit voeders te produceren tegen de laagst mogelijke kosten, nu en in de toekomst. De juiste kwaliteit voeders betekent in ons geval volop maatwerk voer voor elke boer. Hierdoor slagen onze sectorspecialisten erin met de aan ons verbonden veehouders de beste prestaties met hun dieren te realiseren, wat resulteert in klinkende munt. Een inmiddels vertrouwd concept waar wij gestaag aan verder bouwen. Graag staan wij u ook in 2021 bij op het gebied van diervoeding + bijbehorend advies!

Tot besluit

Tot besluit wensen wij u namens Raad van Commissarissen en medewerkers goede kerstdagen en een voorspoedig en vooral gezond 2021 toe en bedanken u voor het vertrouwen in uw coöperatie.

Marcel Roordink,
algemeen directeur

Grondstoffenmarkt

We hebben een roerig najaar achter de rug. Zoals al bekend vielen de tarweoogsten in Frankrijk en de maïs- en soja-oogsten in de USA tegen. De maïs-oogst in de Oekraïne is ook tegengevallen. Droogte heeft de opbrengst daar sterk gereduceerd. Ondertussen koopt China recordhoeveelheden grondstoffen. Vooral soja en maïs, maar ook tarwe, gerst en zonnepitschroot. Dit heeft gezorgd voor grote prijsstijgingen van nagenoeg alle grondstoffen.

Granen

China heeft zijn varkensstapel weer opgebouwd. Hiervoor heeft China afgelopen tijd grote hoeveelheden maïs gekocht in de USA en de Oekraïne, terwijl China voorheen zelfvoorzienend was in maïs. Tezamen met behoorlijk lagere oogsten dan eerder verwacht, zorgt dit voor een aanzienlijke verkrapping van de wereld maïsvoorraden. Voor Noordwest-Europa is vooral Oekraïne een probleem. De oogst lijkt daar nu uit te komen op zo'n 28 miljoen ton, waar dit vorig jaar ruim 35 miljoen ton was. Daarvan exporteren ze een aanzienlijk groter deel naar China dan gebruikelijk. Dit betekent dat het aanbod voor Europa minimaal gehalveerd is. Oekraïense maïs is dus zeer duur geworden. Maïs uit onze buurlanden zoals Duitsland en Frankrijk is nu goedkoper. Dit zorgt dat de vraag zich hierheen heeft verplaatst. Hierdoor zijn ook deze prijzen gestegen. We zien maïsprijzen inmiddels boven tarweprijzen liggen, dit zet een rem op het verbruik.

Tarwe lijkt er wereldwijd voldoende te zijn door grote oogsten in Rusland en Australië. De prijzen zijn echter met maïs en soja op de wereldmarkt mee gestegen. De Europese balans ziet er krap uit. De oogsten waren matig, vooral Frankrijk en Engeland waren slecht. De exporten zijn tot op heden eigenlijk te hoog voor de voorraden. Zoals al genoemd koopt China behoorlijk wat Franse tarwe en gerst, maar ook Afrikaanse landen hebben al veel tarwe gekocht. Dit is iets waar Europese landen het nodige aan hebben meegedaan. Tevens gaat tarwe beter rekenen door de dure maïs. Dit betekent dat Europa komende tijd relatief duur moet zijn op de wereldmarkt om de tarwe export te beperken en voldoende te hebben tot de nieuwe oogst. In Noordwest-Europa zijn er wel grote arealen wintertarwe ingezaaid, die op het moment van schrijven (eind november) een goede start hebben.

Eiwitten

De sojamarkt is extreem krap deze winter. De Amerikaanse oogst is verder teruggezet en China importeert veel sojabonen. Dit zorgt ervoor dat op het moment van schrijven (eind

november) de sojaschroot ruim €100 per ton hoger noteert dan op het dieptepunt begin augustus. Het belang van een grote Zuid-Amerikaanse oogst is groot. Het areaal in Brazilië is opnieuw verder gegroeid, maar La Niña ligt op de loer. In grote delen van Argentinië en Brazilië is het op dit moment te droog en is hard meer regen nodig.

Door droogte is de zonnepitten-oogst in Oekraïne en Rusland behoorlijk tegengevallen. Daarnaast importeert China aanzienlijke hoeveelheden zonnepitschroot, wat ze enkele jaren geleden nog niet deden. Het aanbod naar Europa is hierdoor minimaal, wat zorgt voor hele hoge prijzen.

Ook de raapschrootmarkt is gestegen en ziet er niet ruim uit. Door hele dure soja- en zonnepitschroot is de vraag naar raapschroot groot, terwijl de oogst niet groot was.

Bijproducten

De Franse suikerbieten-oogst is dit jaar teleurstellend. Droogte en heftige vergelingsziekte hebben de oogsten gemiddeld met 25 tot 30 procent gereduceerd, met uitschieters naar 75 procent minder. Dit zorgt ervoor dat laagsuikerpulp (veelal Franse origine) beperkt beschikbaar is en al heel duur is geworden. Dit in combinatie met hoge graanprijzen zorgt voor een grote vraag naar Duitse hoogsuikerpulp. Inmiddels zijn ook die prijzen behoorlijk opgelopen.

Palmpitschilfers zijn duur geworden. Het aanbod hiervan blijft aanhoudend krap door Covid-19 problematiek op de plantages (arbeidsintensief). Het is al langer duur, waardoor er wereldwijd weinig gekocht is en er constant behoorlijke vraag aan de voorkant zit.

Wouter Hazeleger, inkoper
06 5244 7443 ■ w.hazeleger@abzdiervoeding.nl

Wie heb ik aan de lijn?

Front Office Nijkerk:
Anne Hoekstra, Nikkie Bos en Thea Gbessaya

Wij zijn trots op onze boeren, hun bedrijf en de agrarische sector waarin we werken. Graag denken wij met onze veehouders mee. Onze focus ligt daarbij op persoonlijk en deskundig advies, zodat onze klanten het juiste voer krijgen dat aansluit bij de behoefte van hun dieren en de doelstellingen van hun bedrijf.

Zodra u bij ons uw bestelling plaatst, gaan wij voor u aan de slag. Dit begint op onze order-entry's. Daarom nemen wij u graag eens mee in het werk van onze Front Office medewerkers.

Ons team

Wij willen voor onze klanten "Het beste dichtbij" zijn en daarom hebben wij in drie regio's een Front Office. Op onze kantoren in Stroobos, Nijkerk en Eindhoven staat iedere dag tussen 8.00 uur en 17.00 uur een enthousiast team voor u klaar.

Opnemen van uw bestelling

U kunt uw bestellingen op verschillende manieren aan ons doorgeven. Online via ons webportaal "Mijn ABZ Diervoeding" of via de bestelapp, per e-mail naar bestelling@abzdiervoeding.nl of telefonisch aan één van onze Front Office medewerkers. Zij zijn op de hoogte van onze assortiment voeders en bestel- en levercondities en helpen u graag met al uw vragen.

Verwerking in ons systeem

De basis voor een goede verwerking van uw bestelling in ons systeem is een correcte bestelling. Het is van groot belang dat

uw bestelling juist en volledig aan ons wordt doorgegeven. De door u geplaatste bestellingen worden door ons altijd gecontroleerd, omdat de gevolgen van een foutieve levering groot kunnen zijn.

*Front Office Stroobos:
Sjoke Sijtsma, Pieter Swart en John Koopmans*

*Front Office Eindhoven:
Henny Vermeer, Anja Leijten en Hans Pijnenburg*

Wij vragen uw aandacht voor het volgende:

- Bestel op tijd. U ontvangt dan €0,20 per 100 kg tijdige bestelkorting. Wij kunnen daardoor efficiënt kwaliteitsvoerders produceren.
- Bestel zoveel mogelijk in één keer. U profiteert van de maximale kwantumkorting. Wij kunnen efficiënt onze bulkauto's laden en uw voeders afleveren.
- Silonummers. Geef altijd silonummers door. In verband met de wettelijk verplichte Tracking&Tracing is het belangrijk uw silo's (uniek) te nummeren. Stickers van silonummers hebben wij gratis voor u beschikbaar en kunt u bij uw bestelling aanvragen.

Productie en aflevering van uw voeders

Nadat uw bestelling is ingevoerd, wordt deze doorgestuurd naar onze fabrieken. Uw voeders worden met de grootste zorg geproduceerd, ingepland door onze Expeditie en gelost bij u in

de silo. Bekijk op onze website ook eens onze video "ABZ Diervoeding route van het voer" (www.abzdiervoeding.nl/algemeen/front-office-team).

Het beste dichtbij

Het aannemen en verwerken van bestellingen vraagt veel verantwoordelijkheid en een enorme flexibiliteit van onze medewerkers. Zij zorgen ervoor dat het voer in één van onze fabrieken met zorg door onze operators gemaakt kan worden. Wij zijn daarom erg blij met onze enthousiaste en klantvriendelijke Front Office medewerkers. Het beste dichtbij.

Sandra Duursma, manager Administratie & Financien
033 422 15 10 ■ s.duursma@abzdiervoeding.nl

Samen groeien met de ABZ Actief aanpak

Groeien, dat wil iedereen. Als veehouder geniet je van goed ruwvoer, gezonde kalveren, probleemloze transitie, productieve koeien: daar doe je het voor!

ABZ Diervoeding heeft daarom een formule ontwikkeld, waarmee u uw dieren, bedrijf én arbeidsvreugde kan laten groeien.

4 onderdelen

In de ABZ formule onderscheiden we 4 onderdelen voor het behalen van een goed bedrijfsresultaat: ruwvoer-, jongvee-, transitie- en melkproces. Per onderdeel is er een handleiding waarmee u actief aan de slag kan.

De behoefte van het dier centraal

Uitgangspunt bij Actief Ruwvoer, Actief Junior, Actief Droogstand en Actief Melken is de behoefte van het dier. Onze onderscheidende groeivisie resulteert in een optimaal rantsoen in ieder proces; praktisch en meetbaar. Onze klanten hebben de 4 handleidingen in een mooie bewaarmap ontvangen. Mocht u deze ook graag ontvangen? Vraag hem dan aan op onze website: www.abzdiervoeding.nl/rundveevoer/advies-en-informatie

Actief aan de slag

Onze rundveespecialisten komen graag voor u in actie. Samen met u bepalen zij graag of de doelstellingen per onderdeel worden gerealiseerd en in welke mate verbeteringen haalbaar zijn.

Doe mee en win!

Om samen met u aan de slag te kunnen gaan, hebben wij de ABZ Groeitoets ontwikkeld. Deze bestaat uit drie vragen die u laten nadenken over de vier processen die uw bedrijfsresultaat bepalen. De ABZ Groeitoets geeft inzicht in uw bedrijf en de uitkomst wordt alleen gedeeld met uw adviseur. Onder alle inzenders verloten wij 10 'Actief Droogstand kraampakketten'. Deze actie loopt van oktober 2020 t/m februari 2021.

U kunt de groeitoets invullen op onze website: www.abzdiervoeding.nl/rundvee/groeitoets

Izak van Engelen, productmanager rundvee
06 2125 8720 ▪ i.engelen@abzdiervoeding.nl

De eerste ABZ Groeitoetsen

Rundveespecialist Teus Bleijenberg (42) werkt bijna 12,5 jaar bij ABZ Diervoeding. Samen met Teus hebben we drie klanten van hem bezocht en de ABZ Groeitoets gedaan. Waarin willen deze drie klanten van Teus groeien?

Waarin groeien? Melkproces

Doel? Beter 3VA-score

Nico en Petra van de Brake houden in Oosterwolde 85 melk- en kalfkoeien. Zoon Korné zit op de CAH in Dronten en heeft interesse in bedrijfsopvolging. De gemiddelde productie is 9500 kg melk met 4,35% vet en 3,58% eiwit. De levensproductie bij afvoer is 42.000 kg melk. "De levensproductie moet stijgen naar 50.000 kg levensproductie bij afvoer met meer en beter ruwvoer en een laag krachtvoerverbruik."

"De levensproductie moet stijgen naar 50.000 kg levensproductie bij afvoer met meer en beter ruwvoer en een laag krachtvoerverbruik."

Waarin groeien? Melkproces

Doel? Voorkomen dat oudere koeien met een te ruime conditie worden droog gezet.

Wiljan Siebkes (24) melkt samen met zijn moeder en zusje Joelle (17) 100 melk- en kalfkoeien in Nunspeet. In 2018 overleed vader Johan op jonge leeftijd. Er wordt ruim 1 miljoen kg melk per jaar geleverd in een relatief oude ligboxenstal. Met 68 ha land waarvan 9 ha natuurland en 11 ha snijmaïs is het bedrijf zelfvoorzienend qua ruwvoer. Het doel is dan ook een zo hoog mogelijke droge stofopname uit ruwvoer. Momenteel vreten de koeien 16 kg droge stof graskuil en snijmaïs. Hoe kan het doel bereikt worden? Teus: "Scherper zijn in het krachtvoerverbruik in de 2e helft van de lactatie".

Waarin groeien? Jongveeprocess

Doel? Hogere jeugdgroei door gezondere kalveren

Familie Muijs melkt 105 melk- en kalfkoeien in Kamperveen. Vorig jaar is de ligboxenstal uitgebreid met 100 ligplaatsen. De melkproductie is 9200 kg melk per koe met 4,47% vet en 3,53% eiwit. "We mengen bewust niet omdat we een eenvoudige bedrijfsvoering willen. De totale kosten zijn laag terwijl de krachtvoerkosten gemiddeld zijn".

Nieuw ABZ Rundvee assortiment per 1 januari a.s.

In het afgelopen jaar hebben wij ons complete assortiment rundveevoeders geactualiseerd. Een opvallende nieuwe voerlijn is de Briljantvoeders.

Garant Extra

In de loop van 2019 zijn naast de bestaande Garantbrokken de Garant Extra brokken ontstaan in ons werkgebied Oost-Nederland. De Garant Extra brokken zijn zo samengesteld dat met behoud van gezondheid en productie de eiwitaanvoer kan worden verlaagd. Dit wordt bereikt door te kiezen voor 100% hoogwaardige grondstoffen om zo de N-efficiëntie te verhogen. Dit is voor vele klanten inmiddels een briljant idee gebleken.

Briljantbrok

Om de brokken voor de hoogste N-efficiëntie te onderscheiden van de al langer bestaande Garantbrokken wordt per 1 januari a.s. de nieuwe naam van de Garant Extra brokken: Briljantvoeders. De Briljantbrok heeft vier varianten met 140, 150, 160 en 170 gram ruw eiwit per kg. Kijk in uw bewaarmpap voor de bijbehorende codes.

Compleet assortiment Actief Melken

Samengevat hebben we nu de volgende onderscheiden soorten krachtvoerders voor Actief Melken.

Weidevoerders	Melken met vers gras
Garantvoerders	Rustige vertering
Actief voeders	Naast compleet basisrantsoen
Startvoerders	Tweede krachtvoersoort in 1e 100 dagen
Briljantvoerders	Bereik hoogste N-efficiëntie
Melkvoerders	Hoogste productie kg's vet en eiwit
Structo voeders	Vervangt gedeelte van het ruwvoer
Maatvoerders	Op maat gemaakt

Wij leveren u hiermee een zeer uitgebreid en compleet assortiment wat helemaal bij de tijd is en waarmee we elke vraag van elke boer goed kunnen invullen.

Arjan Zandvoort, specialist rundveehouderij
06 1316 9008 ■ a.zandvoort@abzdiervoeding.nl

Een vernieuwd assortiment Actief Junior, met de veiligheid en kwaliteit zoals u bent gewend

Vanaf 1 januari 2021 start ABZ Diervoeding met een aantal nieuwe kalvervoeders; de Juniorbrokken. In de vernieuwde folder Actief Junior heeft u hier alles over kunnen lezen.

Van startfase tot ontwikkelfase

Om ervoor te zorgen dat een pasgeboren kalf uitgroeit tot een mooie ontwikkelde vaars met een hoge levensproductie, heeft het kalf naast hoogwaardige melkpoeder en vooral ook de periode daarna een veilige en passende brok nodig. ABZ Diervoeding heeft voor elke fase in de jongveefok passende voeders beschikbaar. Onze voeders zijn in elke fase afgestemd op de specifieke behoefte.

Opstarten met een starter, daarna over op een passende Juniorbrok

Het is in elke situatie belangrijk om op te starten met een starter vanaf dag 2. Dat kan een Juniormuesli zijn of Juniormix Geel of Groen. De Juniormixen kunnen de gehele melkperiode gevoerd worden. Daarna wordt er overgegaan op een Juniorbrok, passend bij de bedrijfssituatie.

Junior Groeiadvies

Wilt u weten wat op uw bedrijf de best passende voeders zijn voor uw kalveren? Neem dan contact op met uw rundveespecialist of bel mij voor een Junior Groeiadvies.

3 dagen   3 weken   3 maanden   9 maanden   22 maanden

Startfase	Melkfase	Groeifase	Ontwikkelfase
Juniormuesli	Juniorbrok Ruwvoer		Juniorbrok Mineraal
	Juniorbrok 165		
	Juniorbrok 175	Juniorbrok Groei	
	Juniorbrok 185		
Juniormix Geel		Juniorbrok Stro	
Juniormix Groen			

Code	Naam	Kenmerk
30004	Juniorbrok Ruwvoer	Hoge opname van droge stof, vervangt ruwvoer, onbeperkt.
30452	Juniorbrok 165	Rijk aan zetmeel en vezels, naast graskuil.
30006	Juniorbrok 175	Veilige brok naast verstrekking van voermengsel melkkoaien.
30005	Juniorbrok 185	Eiwitrijke brok naast maïs of hooi.
30007	Juniorbrok Groei	Eiwitrijke brok vanaf 2 maanden.
30009	Juniorbrok Stro	4 kg per dag naast 100% gerstestro.

Simone Verhoeven, specialist jongveefok, 06 5438 0001

▪ s.verhoeven@abzdiervoeding.nl

Erg droge snijmaïs in de kuil

Door het droge voorjaar zat de maïs er op veel plekken op tijd in. Begin mei was het droog en koud, waardoor de ontwikkeling van de maïs op veel plekken moeizaam op gang kwam. In veel delen van het land was het te droog tot aan de kolfzetting toe. Gemiddeld zijn de opbrengsten wat hoger dan voorgaand jaar, maar veelal wel onder gemiddeld.

Bij het schrijven van dit bericht zijn de laatste uitslagen van de laatste analyses nog niet bekend, maar tot op heden komen we op de gemiddelden zoals in onderstaande tabel. Opmerkelijk is het hoge droge stofgehalte van een groot deel van de kuilen. Eén op de drie kuilen zit boven de 40% ds. Deze kuilen

zijn ook in een aparte kolom in de tabellen weergegeven. Al vanaf oogstdatum begin september zijn er droge stofpercentages boven de 40% als gevolg van verdroging van de plant. Toch laten de overige gehalten gemiddeld weinig afwijkingen zien ten opzichte van het langjarig gemiddelde.

	2020	2020 (>40% ds)	2019	2015 - 2019
DS	384	430	362	370
VEM	987	989	984	982
Zetmeel	356	363	361	362
RE	75	75	78	72
VCOS	76.7	76.8	76.5	76.3
NDF - vertering	52.4	52.3	49.8	52.2

Op papier laat de droge maïs een goede verteerbaarheid zien, maar in de praktijk valt dit nog wel eens wat tegen. Vooral de drogere maïs heeft in het begin nog te weinig inwerking van zuren in de kuil gehad waardoor de vertering van de korrel, maar zeker ook van de stugge plantcelwanden nog tegenvalt en in de mest terug te vinden zijn. Naarmate de kuil langer zit wordt dit beter, maar bij een droge kuil kan dit proces lang duren. De Eurofins voorspelling van het verloop van zetmeel-

bestendigheid, laat wel zien dat na 6 maanden dit ook bij de droge kuilen op hetzelfde niveau als de nattere kuilen zit. Of dit in de praktijk ook zo is zal moeten blijken. Door onze 3VA analyse van de mest kunnen we hier goed op sturen. Op papier is de conservering goed verlopen, toch zullen de droge kuilen gevoelig zijn voor luchtintreding en daardoor ontwikkeling van broei en schimmels.

	2020	2020 (>40% ds)	2019	2015 - 2019
NH3	7.5	7.2	9.0	7.9
Melkzuur	54	50	59	54
Azijnzuur	15	15	15	12
Best. zetmeel % (gram)	28 (102)	30 (109)	29 (107)	27 (99)
Best. zetmeel 3 mnd	24	25	25	24
Best. zetmeel 6 mnd	22	22	22	22

Reminders

Doet u ook nog mee met onze

Snijmaïsrangschikking 2020?

Vul deze in op onze website:

www.abzdiervoeding.nl/rundvee/rangschikking-snijmais

Nieuwe wetgeving voor maïsteelt op zandgrond. Voor 15/2 moet worden gemeld bij RVO op welke percelen maïs wordt geteeld in 2021. Zie voor meer info: www.abzdiervoeding.nl/rundvee/wijzigingen-in-de-meststoffenwet-2021

Maak gebruik van onze vroege verkoopactie maïszaad en kies voor het beste ras voor uw bedrijf.

Zie bestelformulier op:

www.abzdiervoeding.nl/rundvee/vroege-verkoopactie-maiszaad-2021

Enkele tips bij droge maïs:

- Wees alert op broei en schimmel. Neem tijdig maatregelen zoals extra druk op de voorkant van de kuil om luchtintreding te beperken. Denk na over opties om vooral tijdens de zomerperiode een hogere voersnelheid te realiseren.
- Bij een matige vertering kan de vertering geholpen worden door de maïs alvast de avond te voren in de mengwagen te zetten met watertoevoeging.
- Bij lage voeropname door te droge maïs tijdelijk aandeel snijmaïs terugnemen en vervangen door energierijk bijproduct of krachtvoer. Tot fermentatie in de kuil zijn werk heeft gedaan.

Jan Rozeboom, nutritionist
033 422 1510 ▪ j.rozeboom@abzdiervoeding.nl

ABZ Diervoeding stemt voeders af op moderne genetica

Op een nieuwe manier naar het voeren van vleesvarkens kijken. Dat is wat wij doen na een recente inventarisatie van de genetische ontwikkelingen. Op basis van deze informatie hebben wij de verschillende genetica van vleesvarkens in beeld gebracht en onze voeders daarop afgestemd. Het resultaat: gezondere dieren en economischer voeren.

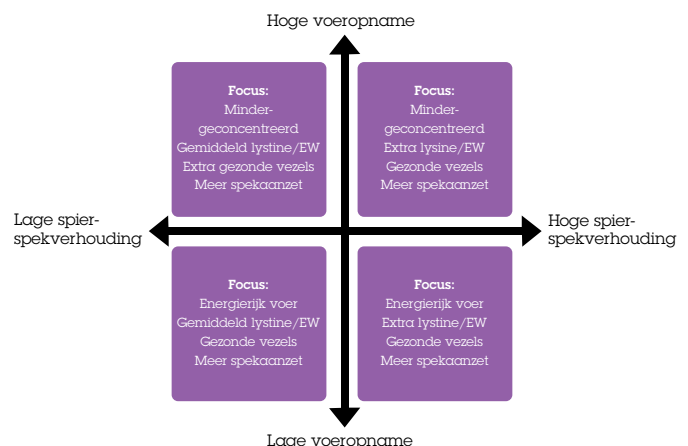

Genetische vooruitgang

Vleesvarkens verschillen genetisch gezien in vele opzichten van elkaar, maar op het gebied van spier- en spekaanzet en voeropname zijn de verschillen tussen genetische lijnen het grootst. Daarnaast zijn afgelopen tien jaar zowel de gemiddelde voeropname als de verschillen tussen dieren verder toegenomen. DSM bracht recentelijk de genetische ontwikkelingen in kaart. Deze informatie over de spier-/spekverhouding en voeropnamecapaciteit van verschillende moderne genetische lijnen - en daarbinnen ook de verschillende geslachten (beren, borgen en gelten) - hebben wij gebruikt bij de optimalisatie van onze voeders.

Koppeling aan nutriëntbehoefte

Waarom is het zo belangrijk om de spier- en spekaanzet en voeropnamecapaciteit van vleesvarkens te kennen? Omdat onze nutritionisten daar de precieze voedingsbehoefte op afstemmen. Zo hebben dieren met een hoge voeropnamecapaciteit en een lagere spier-/spekverhouding (zoals Tempo en Duroc) een minder geconcentreerd voer nodig met voldoende aandacht voor gezonde vezels en darmgezondheid. Bij alle genetische lijnen zijn dit met name de borgen. Daarentegen hebben beren en gelten met een lage voeropnamecapaciteit en daarnaast een hogere spier-/spekverhouding (met name van vleesrijke genetica zoals Piétrain) baat bij smakelijk, energierijk voer met extra eiwit, oftewel een hogere lysine/EW-verhouding. Deze verschillende nutriëntbehoeften hebben we gekoppeld aan de verschillende genetische lijnen en geslachten.

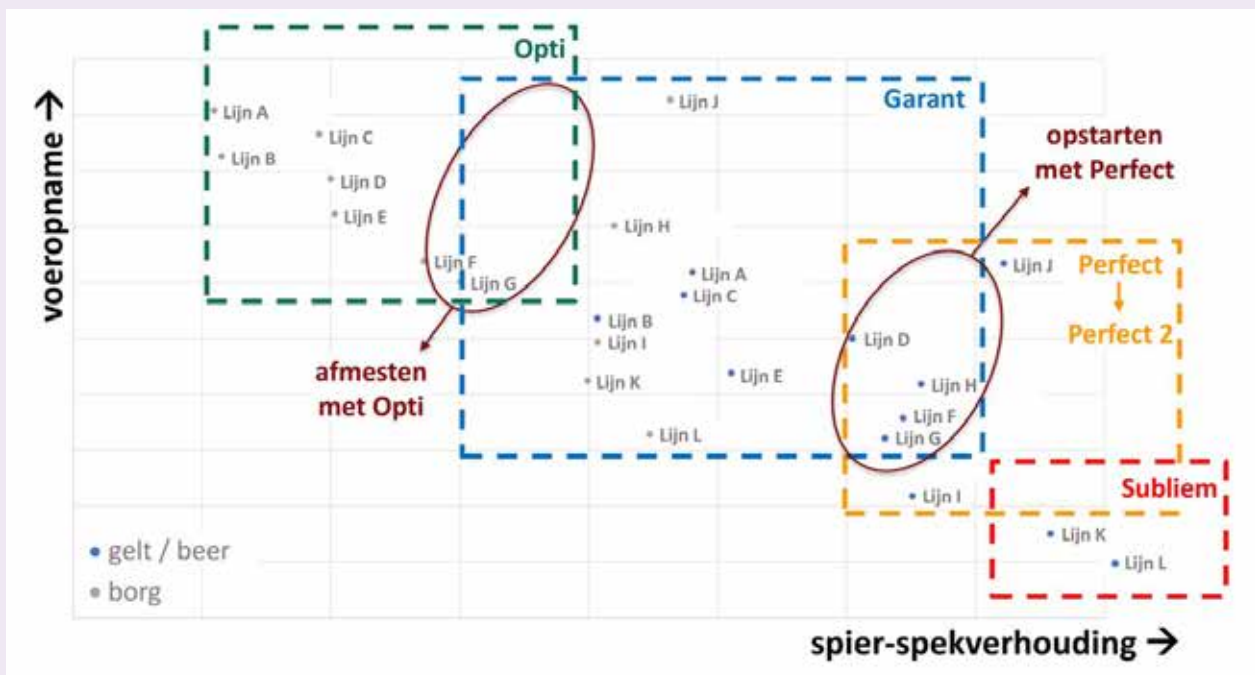

Efficiënter voeren met Dynamo vleesvarkensvoerders

Ons assortiment Dynamo vleesvarkensvoerders is nu volledig afgestemd op de moderne genetica. Beren, borgen en gelten van de verschillende genetische lijnen (A, B, etc.) zijn uitgezet op basis van hun voeropname, spekdikte en spieraanzet. Onze Dynamo voeders zijn daar overheen geplaatst.

Op deze manier kunt u als varkenshouder heel gemakkelijk zien welk voer bij uw type varken past. Daarbij speelt ook de toepassing een belangrijke rol. Varkens met een

zeer hoge voeropnamecapaciteit kunnen in de afmestfase nog flink hard doorgroeien, waardoor ze in dit stadium met een goedkoper voer toe kunnen. Bij genetica met een lagere voeropnamecapaciteit moet de focus nog meer op jeugdgroei liggen. Hier vindt namelijk de meeste vleesaanzet plaats. Door op deze manier naar het voeren van vleesvarkens te kijken, kunt u nog nauwkeuriger naar behoefte voeren en gaan de gezondheid en efficiëntie van de varkens omhoog. In de praktijk dalen de voerkosten.

Darmgezondheid staat voorop

Topprestaties komen niet tot stand door alleen te kijken naar de juiste nutriëntverhoudingen, zoals energiewaarde en lysine. Een goede darmgezondheid is een voorwaarde. Daarom krijgt darmgezondheid bij ABZ Diervoeding volop aandacht. Bijvoorbeeld door granen grof te walsen in plaats van alles heel fijn te malen.

Tom Jilesen, varkensspecialist: "Door grove gerst in ons vleesvarkensvoer te gebruiken wordt de darmgezondheid van de dieren beter. In de stal zie ik minder oplopers en een lagere PIA-druk'. Ook houdt ABZ Diervoeding in haar voeders rekening met de ver-

teerbaarheid en zuurbindende waarde van grondstoffen. Een gezond maag-darmkanaal draagt bij aan een sterke weerstand, mooie mest en een hoge en efficiënte groei."

Wilt u meer weten over de voeropnamecapaciteit en spier- en spekaanzet van verschillende genetica en welk voer daar het beste bij past? Neem dan contact op met één van onze varkensspecialisten.

Dynam voeren

Jacco Vessies, nutritionist
033 422 1525 | j.vessies@abzdiervoeding.nl

Eischaalkwaliteit verbeteren

Bij een koppel leghennen kan het soms gebeuren dat door bijvoorbeeld een I.B. of andere omstandigheden de eischaalkwaliteit even een "boost" nodig heeft.

Hierbij enkele tips om dit zo goed mogelijk te doen:

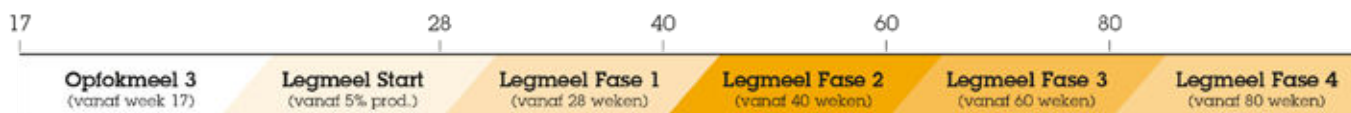
1. Voeg extra kalksteen of schelpengrit toe aan het voer. Schelpengrit (1- 2%) kan ook door de scharrelruimte gestrooid worden of in bakken verstrekt, zodat de hennen het naar behoefte op kunnen nemen. Bij oudere hennen kan het goed zijn om wat krijt te geven in plaats van kalksteen. Dit is sneller opneembaar.
2. Verhoog aanbod Vitamine D3. Dat kan het beste in de vorm van Hy-D, deze vorm van D3 is direct bruikbaar voor de hen.
3. De combinatie van 1 en 2 versterken elkaar.
4. Voeg bot- en schaalmix (BS-mix) toe (0,5%), eventueel in combinatie met kalksteen, grit of krijt.
5. Schakel op tijd door in de verschillende fases legvoerders. Voor alle ABZ voerlijnen gelden onderstaande leeftijden waarop geschakeld moet worden.

Controleer ook altijd of de levers goed zijn. Een gezonde lever is dé basis voor goede eischalen. Een slechter functionerende lever zal ook de calciummetabolisme van de hen beïnvloeden.

"Eischaalproductie is afhankelijk van zowel calcium als fosfor, een juiste verhouding is daarbij noodzakelijk."

In de praktijk merken we dat hier nog weleens fouten mee gemaakt worden. Er wordt bijvoorbeeld monocalciumforfaat besteld om de eischalen te verbeteren. Enkel monocalciumfosfaat helpt wel om de botsterkte te verbeteren, maar zonder extra calcium heeft het geen (of zelfs een averechts) effect op de eischalen. Eischaalproductie is afhankelijk van zowel calcium als fosfor, een juiste verhouding is daarbij noodzakelijk. Over het algemeen is calcium hier de beperkende factor in.

Evert Bos, productmanager legpluimvee
06 2125 8718 ■ e.bos@abzdiervoeding.nl

Biologische hennen, koeien en campers, een mooie combinatie

Op boerderij Groot Westerveld in Terschuur houden Edwin en Eline van de Braak-Fastenau melkkoeien en legpluimvee op biologische wijze. Daarnaast hebben ze een minicamping voor 20 campers. Ze hebben heel bewust gekozen voor verbreding van het bedrijf.

De 200 jaar oude boerderij is inmiddels verbouwd tot woonboerderij, waar Edwin (45) en Eline (41) wonen met hun drie kinderen Jurre (9), Femke (6), Thijme (3). Edwin doet hoofdzakelijk de koeien, Eline runt de minicamping en raapt de eieren samen met Edwin's vader. Edwin doet er ook nog wat loonwerk naast.

In 2010 namen Edwin en Eline het bedrijf over van Edwin's ouders. Die hadden een gemengd bedrijf met 550 mestvarkens in diverse schuren en 30 melkkoeien, eerst nog op de deel in de oude boerderij, maar bij de overname stond er al een ligboxenstal en molken ze inmiddels 40 koeien. Dankzij de opkoopregeling stopten ze met de varkens. Ze sloopten de varkensschuren en zijn in de koeien uitgebreid. Nu houden ze 60 melkkoeien, 24 stuks jongvee en 2 eigen stieren voor natuurlijke dekking. Het plan is om nog een jongveestal met een afkalfstal te bouwen.

Biologisch

In 2013 verrees een nieuwe pluimveestal met een Meller stalinrichting. Leghennen passen qua werk mooi naast de koeien. Momenteel houden ze 6.000 biologische Dekalb White hennen die een productie van ruim 96% halen. De hennen zijn afkomstig van broederij Het Anker en de eieren gaan naar Guliker & Roodbol. De hennen hebben een heel ruime uitloop van 3,5 ha bos, maïs- en grasland, terwijl de norm voor 6.000 hennen 2,4 ha is. Vorig jaar vielen gemiddeld twee hennen per dag ten prooi aan roofdieren. Na het opstarten probeert Edwin zo snel mogelijk een eigewicht van 53 gram te halen. Daarna wordt niet meer gestuurd op een hoger eigewicht, omdat voor biologische eieren vanaf 53 gram een vaste prijs geldt.

Tijdens de fipronilcrisis van 2017 heeft het bedrijf een halfjaar leeg gestaan. Edwin heeft toen werk gezocht en kon bij ABZ Diervoeding aan de slag als scheepslosser. Het is dus niet vreemd dat sinds twee jaar al het voer van ABZ Diervoeding komt.

Omdat biologisch en regulier op één bedrijf lastig te combineren is, zijn ze ook met de koeien overgestapt op biologisch. Grond mag pas vanaf twee jaar na de omschakeling biologisch genoemd worden. Zodoende konden ze in oktober 2016 de eerste biologische melk leveren. Die wordt geleverd aan Eko-Holland.

Campers

Een campervakantie in Noorwegen vlak voor de bedrijfsvername, maakte Edwin en Eline enthousiast voor campers. Ze hadden al een Rustpunt op het bedrijf en na een oproep voor meer camperplekken in Nederland creëerden ze vier camperplekken op hun bedrijf. Puur omdat ze het zelf leuk vinden, niet zozeer voor de neveninkomsten.

Eline runt deze derde bedrijfstak. Ze hebben bewust alleen camperplekken. "Camperers zijn zelfvoorzienend en hebben alleen stroom en goede wifi nodig", licht Eline toe. "In het begin werkte ik nog fulltime buitenshuis, dus ik moest er niet al te veel omkijken naar hebben. In de loop der jaren hebben we het aantal plekken uitgebreid naar negen in 2018 en momenteel hebben we twintig plekken, mede door corona. Het was dit jaar echt heel druk: we hebben zo'n 900 campers op het terrein gehad."

Gasten

Vooral Eline vindt het heel leuk dat ze campers erbij hebben. "Op een boerderij zit je snel op een eilandje. Nu heb ik meer contact met de buitenwereld. En het is ook leuk om met trots aan de gasten te laten zien waar je mee bezig bent op je bedrijf. Ze verbazen zich over de ruimte en vrijheid die de kippen hebben. Ze waarderen ook dat het nog een actieve boerderij is en zijn heel nieuwsgierig naar wat er achter de muren gebeurt. Ze hebben vaak geen flauw idee en stellen de gekste vragen. Of we elke dag de eieren uit het bos gaan halen bijvoorbeeld, of dat we ze per stuk onder de kip vandaan halen. En waarom er een stempel op de eieren zit en of het dan wel echt verse eieren van onze eigen kippen zijn. Vaak zeggen ze vol bewondering: 'Wát een mooie schaarrelkippen!' Ook leuk: mensen schrijven stukjes over onze boerderij in diverse bladen voor camperaars, dit jaar zelfs drie keer."

"Met de meeste campergasten heb je een leuk contact. Veel gasten komen regelmatig terug en daar bouw je wel een band mee op. We hadden zelfs een gast die zijn huis had verkocht en hier twee jaar permanent heeft gestaan en ook heeft geholpen met de bouw van de schuur. Helaas is hij eind vorig jaar overleden en dat doet je dan wel wat." Afgelopen jaar zijn er nieuwe sanitaire ruimtes gemaakt voor de camperaars. De douche is een dubbel-doeldouche geworden: het is tegelijk de doorloopdouche van de hygiënesluis. Ook leuk voor de campergasten is dat op het terrein van de boerderij nogal eens luchtballonnen opstijgen.

Experimentele akkerbouw

Uitbreiding zal eventueel nog gebeuren in een extra akkerbouwtak, voor een gesloten kringloop. Ze experimenteren nu al met mengteelten om de biodiversiteit te verhogen. Ze telen erwten met gerst, maïs met stokslabonen en veldbonen met triticale. Eind oktober heeft Edwin als proef erwten door bestaand grasland gezaaid om de stikstofbinding al in februari op gang te brengen. "Erwten doen dat al in februari, klaver heeft een heel lange aanloop nodig en doet dat pas in juli/augustus", licht Edwin toe. "Wij mogen geen kunstmest strooien en op deze wijze zorg je op een natuurlijke manier voor extra stikstof, maar dan vanuit de lucht. We zaaien de mengteelten tegelijk. De stokslabonen gebruiken de maïs als klimstok. Wij voeren het mengsel al twee jaar aan de koeien en ze vreten het graag. Twee jaar terug was de productie ruim 7.000 liter, vorig jaar 7.700 en nu zit ik op 8.500 liter. Of dat door die mengteelt komt, weet ik niet, maar verder heb ik niet veel veranderd."

Breed bedrijf

Edwin en Eline hebben specifiek gekozen voor verbreding van het bedrijf. Hun doel is om een financieel gezond bedrijf achter te laten voor de kinderen. Ze hebben een aantal financieel heel moeilijke periodes gekend en zijn blij met wat ze nu hebben opgebouwd. "We zijn er trots op dat we biologisch zijn geworden en dat dat goed geslaagd is. En dat we met een breed bedrijf met koeien, hennen, loonwerk en campers best een leuke boterham kunnen verdienen. Met een gemengd bedrijf maak je de risico's veel kleiner."

Hanno van Kalkeren, specialist pluimveehouderij
06 5787 0983 ■ h.kalkeren@abzdiervoeding.nl

Uw vleeskuikenbedrijf toekomstbestendig houden?

Tot nu toe is 2020 een bijzonder en uitzonderlijk jaar. Corona, verminderde afzet naar retail, faillissement van een slachterij, slechte opbrengstprijzen en tot overmaat van ramp ook nog vogelpest. Het is daarom niet verwonderlijk dat pluimveehouders de toekomst zwaar inzien en behoefte hebben aan advisering.

Het is nu nóg belangrijker om te zorgen dat uw bedrijf in balans blijft en te kijken wat er op uw bedrijf mogelijk is om deze crisistijd door te komen en uiteindelijk het rendement te verhogen en toekomstbestendig te zijn.

“Corona, verminderde afzet naar retail, faillissement van een slachterij, slechte opbrengstprijzen en tot overmaat van ramp ook nog vogelpest.”

Neem de tijd om uw bedrijf in balans te houden of te krijgen! Om u hierbij te ondersteunen kunnen wij samen met u een analyse van uw bedrijf maken en kijken naar de mogelijkheden en of er verbeterpunten te realiseren zijn. Door deze aanpak krijgt u inzicht in uw huidige structuur en mogelijkheden met het oog op de toekomst van uw bedrijf.

Mogelijkheden kunnen zijn:

- Verandering in de manier van mesten
- Kostprijsbeheersing
- Managementondersteuning
- Verduurzaming
- Innovatie
- Coöperatieve vorm van voedselproductie

**Zorg dat uw vleeskuikenbedrijf in balans blijft.
Neem voor een advies gerust contact met ons op.**

Hans Wagenaars, key accountmanager vleespluimvee
06 5314 5770 ▪ h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Kerstpuzzel 2020

In elk woord zitten minstens één letter die maar op één manier weg te strepen is. Wanneer u alle woorden hebt weggestreept, blijven er nog één paar letters over. Deze vormen, van links naar rechts gelezen, de oplossing.

Stuur deze oplossing vóór 8 januari 2021 naar:

ABZ Diervoeding

Postbus 5, 3860 AA Nijkerk of e-mail
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl
(o.v.v. naam, adres en woonplaats)
en maak kans op een leuke prijs.

Veel
puzzelplezier
en succes!

H	N	E	S	T	A	A	H	C	S	T	E	R	P	S	J	E			
W	I	N	T	E	R	S	L	A	A	P	I	J	T	N	I	S	E		
I	R	W	I	J	R	V	S	I	J	I	N	P	S	E	J	S	A	J	
N	T	E	H	Z	D	M	U	T	S	N	E	R	T	G	W	K			
T	E	R	T	A	E	S	N	E	E	U	W	B	U	I	I	N			
E	A	D	L	N	G	L	L	E	W	N	S	M	N	T	N	I			
R	E	G	U	H	I	E	U	V	E	E	R	T	T	S	T	N			
A	H	J	U	O	I	W	L	T	S	E	E	L	S	I	E	O			
N	E	I	K	S	K	O	S	M	T	R	E	O	E	M	R	K			
D	R	W	O	L	K	E	N	N	S	L	B	O	S	R	H	R			
I	J	V	L	O	K	O	I	I	P	A	K	A	K	U	N	A	E		
V	D	K	E	H	E	W	O	A	A	S	T	N	E	G	N	T			
I	J	N	O	S	F	R	J	W	A	N	T	E	N	L	D	N			
E	V	E	B	R	T	S	A	U	N	A	G	R	P	I	J	E	I		
T	W	U	E	E	N	S	D	A	O	B	H	E	O	D	N	W			
P	I	N	D	A	S	L	I	N	G	E	R	O	O	E	N	D			
E	N	E	M	E	O	L	B	S	I	A	U	B	L	N	T	O			

Zoekwoorden:

BOERENKOOL	MUTS	VLOK
EHBO	NIESBUI	WAK
GLAD	PINDASLINGER	WANTEN
GLIJDEN	RIJP	WINTER
HAGEL	SAUNA	WINTERANDIJVIE
HOESTEN	SCHAATSEN	WINTERHANDEN
IJSBLOEMEN	SJAAL	WINTERKONINKJE
IJSPRET	SKIEN	WINTERMUG
IJSVRIJ	SLEE	WINTERSLAAP
IJZEL	SNEEUW	WINTERSPORT
JASJE	SNEEUWBUI	WOLKEN
KOUD	SNEEUWKLOKJE	WOLKJE
LOOPNEUS	SNEEUVVLOKKEN	
MISTIG	SNERT	

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll,
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl. De eerstvolgende ABZ Nieuws verschijnt in februari 2021.

Verkoop en advisering

Algemeen

Front Office Nijkerk
033 422 1510
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Eindhoven
040 238 0777
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Stroeobos
051 235 1281
bestelling@abzdiervoeding.nl

Rundveehouderij

Roel van Ee (Verkoopmanager)
regio Midden, Oost en Zuid
06 2126 6227
r.ee@abzdiervoeding.nl

Frank Pol (Verkoopmanager)
regio Noord
06 8233 0681
f.pol@abzdiervoeding.nl

Geiten- en schapehouderij

Erik Koldenhof (Specialist)
06 5235 8459
e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

Varkenshouderij

Ben van Raaij (Verkoopmanager a.i.)
06 2290 7066
b.raaij@abzdiervoeding.nl

Legpluimveehouderij

Jeroen Doornhof (Verkoopmanager)
06 5262 2335
j.doornhof@abzdiervoeding.nl

Vleespluimveehouderij

Cor van Dijk (Commercieel directeur)
06 2126 6226
c.dijk@abzdiervoeding.nl

Hans Wagenaars (Key accountmanager)
06 5314 5770
h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen

Gijsbert Willigenburg (in- en verkoop)
033 422 1512
grondstoffen@abzdiervoeding.nl

ABZRundvee

Verhoog de levensproductie met Actief Droogstand

Kent u onze unieke, succesvolle droogstands aanpak? Met uw beschikbare ruwvoerders kunt u een rantsoen voeren dat zorgt voor een actieve pens en lever tijdens én na de droogstand. Verbeter het transitieproces en verhoog de levensproductie van uw koeien. Weten hoe? Kijk op:

www.abzdiervoeding.nl/rundvee/groeitoets
en win een 'Actief Droogstand' kraampakket!

ABZDiervoeding / dat loont

Volg ons op Social media:

